

Praktični napotki za razkuževanje večstanovanjskih stavb

Urad RS za kemikalije in Nacionalni inštitut za javno zdravje v zvezi z odlokom o obveznem razkuževanju večstanovanjskih stavb podajata nekaj praktičnih napotkov lastnikom, upravnikom in izvajalcem čiščenja/dezinfekcije.

Za dezinfekcijo površin je v RS registriranih veliko biocidnih proizvodov, vendar pa niso vsi primerni za tako uporabo, niti vsi ne učinkujejo proti virusom. Pred nakupom tovrstnih proizvodov priporočamo, da preverite namen/učinek teh sredstev na etiketi ali na navodilu za uporabo.

Za splošno uporabo so za dezinfekcijo površin primerni proizvodi, ki vsebujejo več kot 70 % etanola ali natrijev hipoklorit (Varekina, Arekina).

Alkoholni proizvodi so zaradi velikih potreb za osebno dezinfekcijo namenjena predvsem za zdravstvene in druge javne ustanove in njihova uporaba za dezinfekcijo večnamenskih stavb trenutno ni primerna/ mogoča. Na URSK smo že predlagali sprostitev pogojev za promet in uporabo etanola za proizvodnjo razkužil, trenutno pa je tudi že v postopku registracije nekaj proizvodov na osnovi etanola, ki bodo namenjeni le dezinfekciji površin.

Z vidika učinkovitosti, pa tudi v stroškovnem pogledu, je za namene uredbe najprimernejši natrijev hipoklorit (NaOCl, oz. njegova komercialna proizvoda Varekina, Arekina. Niti sam koncentrat, niti razredčena delovna raztopina nista nevarni kemikaliji in delo z njima ne zahteva posebne usposobljenosti in zaščitne opreme. Za ustrezno zaščito zadoščajo rokavice za zaščito rok, maska, pri razredčenju pa zaščita oči. V primeru, da se odločimo za nanos raztopine v obliki razpršila, je potrebno nositi tudi zaščito za oči.

Nobenega razloga in potrebe ni, da bi se za to delo najemali posebni specializirani zunanji izvajalci. Priprava in izvedba razkuževanja sta dovolj enostavni, da ju lahko z ustrezno organizacijo in sodelovanjem opravijo etažni lastniki sami, ali pa njihovi pogodbeni čistilni servisi. Sam strošek razkužila je minimalen in ga je, ob tem, da imamo proizvajalce v Sloveniji, dovolj tudi za široko uporabo.

Delovno raztopino iz Varikine pripravimo tako, da 1 deciliter proizvoda razredčimo v 5 litrih vode, pri drugih proizvodih pa se ravnamo po tabeli NIJZ (<https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/priprava-razkuzila.pdf>). Pozor: s sredstvom je potrebno ravnati po navodilih proizvajalca, v nobenem primeru pa ga ne mešamo s čistili in detergenti, saj lahko pri tem nastajajo drugi nevarni produkti.

Za učinkovito dezinfekcijo raztopino po nanosu pustimo, da se posuši. Priporočljivo je, da površino najprej očistimo z navadnimi čistili, s čimer dosežemo boljši dezinfekcijski učinek v krajšem času in z nižjimi koncentracijami.

Za namen odloka je ključna dezinfekcija najbolj izpostavljenih površin, ki se jih stanovalci najpogosteje dotikajo, predvsem kljuke, stikala, dvigala, zunanji domofoni. Ograje v notranjih stopniščih je smiselno dezinficirati predvsem na zgornji (oprijemalni letvi), vsi, ki v stavbi živijo, pa naj se jih čim manj dotikajo.

Odlok se ne nanaša na dezinfekcijo površin, ki pripadajo individualni etažni lastnini (zvonci, kljuke vhodnih vrat stanovanj); te morajo, že zaradi odgovornosti in skrbi za lastno varnost in zdravje, razkuževati lastniki sami.

Prav tako ni potrebno posebno razkuževanje sten ali tal - tla je potrebno le temeljito, po možnosti tudi pogosteje, očistiti z običajnimi čistili.

Prav tako ni potrebno razkuževanje vgrajenih električnih napeljav (razdelilnih omaric itd).

Hlapi razkužila imajo značilen vonj, vendar pa v koncentracijah, ki se bodo pojavljale ob predpisanih postopkih, ne predstavljajo tveganja ob upoštevanju navodil za zaščito. Kljub temu je treba, da se v skupnih prostorih zagotovi čim boljše prezračevanje. S tem ne odzračujemo le hlapov razkužila, ampak tudi potencialne viruse, ki bi lahko bili razpršeni v zraku.

Sredstva, ki se uporabljajo v aktualnih okoliščinah, morajo biti zanesljiva in učinkovita proti virusom. Zato posebej opozarjamo, da za razkuževanje nikakor niso primerne domače recepture (npr. soda bikarbona, kis...), ali različni alternativni pripravki.